

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл башкарма
комитеты

КАРАР

20 декабрь 2021 ел

№18

«2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2014 елның 29 декабрдәгә 456-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Җирлекләренә, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» 2015 елның 25 декабрдәгә 1440 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл җирлеге башкарма комитеты КАРАР БИРӨ:

1. 2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү Программасын кушымта нигезендә расларга
2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Түбән Үрәс авыл җирлеге башкарма
комитеты җитәкчесе:

Р.Х. Шамеев

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районы Түбән Үрәс авыл
жирлеге башкарма комитетының 20.12.2021
елның 18 номерлы карарына кушымта

**2022 – 2030 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ТҮБӘН ҮРӘС АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ТРАНСПОРТ
ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ
ПРОГРАММАСЫ**

ЭЧТЭЛЕК

1. Кереш
2. Програма паспорты
3. Түбэн Үрэс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасының хэзерге торышы характеристикасы
4. Транспортка сорау, халыкның хэрэкэт итү күлөме һәм характеры, Түбэн Үрэс авыл жирлеге территориясендә булган транспорт төрлөре буенча йөк ташу фаразлары
5. Түбэн Үрэс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнен принципиаль вариантлары һәм максатчан күрсәткечләрә буенча бәяләү
6. Түбэн Үрэс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү буенча чаралар исемлеге һәм чараларны тормышка ашыру чираты
7. Түбэн Үрэс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү чараларын финанслау күләмнәрен һәм чыганаclarын бәяләү
8. Түбэн Үрэс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү чараларының нәтижәлелеген бәяләү
9. Түбэн Үрэс авыл жирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә институцион үзгәртүләр, эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

1. КЕРЕШ

2022 – 2030 елларга Түбән Үрәс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы түбәндәге документлар нигезендә эшләнде:

- «Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеше кодексы» 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Россия Федерациясендә автомобиль транспортында һәм шәһәр жир өсте электр транспортында пассажирлар һәм багажны даими ташуны оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 13 июлендәге 220-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 8 ноябрәндәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Жирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрәндәге 1440 номерлы карары

Программа Түбән Үрәс авыл жирлегенең (алга таба – жирлек) транспорт инфраструктурасын, шул исәптән жирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелешен үстерүнең, транспорт соравы, халыкны йөртү һәм транспорт төрләре буенча йөк ташу күләме һәм характеры, автомобильләштерү дәрәжәсе, юл хәрәкәте параметрлары үсешенең төп юнәлешләрен, юл хәрәкәте иминлеге, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысы күрсәткечләрен билгели.

Программаның нигезен авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең төрле юнәлешләре буенча программа чаралары системасы тәшкит итә. Әлеге Программа авыл жирлегенең тотрыклы үсешенә юнәлдерелгән һәм Татарстан Республикасы транспорт комплексын реформалаштыру буенча дәүләт сәясәтенә тулысынча туры килә.

Программаның максатлары һәм бурычлары – жирлекнең тормышның башка өлкәләрендәге эшчәнлек белән балансланган һәм координацияләнгән транспорт инфраструктурасын үстерү, социаль-икътисади үсеш өчен шартлар формалаштыру, халыкка, икътисади эшчәнлекне гамәлгә ашыручы юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгын, сыйфатын арттыру, транспорт инфраструктурасының жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә тискәре йогынтысын киметү.

2. ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы
Программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл башкарма комитеты 422132, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Түбән Үрәс авылы, Г.Ахметова ур., 39
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл башкарма комитеты 422132, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Түбән Үрәс авылы, Г.Ахметова ур., 39
Программаның жаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл башкарма комитеты 422132, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Түбән Үрәс авылы, Г.Ахметова ур., 39
Программаны эшләүнең максаты	Жирле әһәмияткә транспорт инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләүгә булган ихтыяж нигезендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын баланслы, перспективалы үстерүне тәмин итү
Программаның бурычлары	<p>Программаның максатына ирешү шартлары булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - халыкка, шулай ук жирлек территориясендә икътисади эшчәнлек субъектларына транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгы, сыйфаты һәм нәтижәлелеге; - шәһәр төзелешен проектлау нормативлары нигезендә халык һәм икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен транспорт инфраструктурасы объектларының үтемлелеге; <p>халыкның хәрәкәттәге ихтыяжлары, жирлек территориясендә пассажирлар һәм йөк ташуда икътисадый эшчәнлек субъектларының ихтыяжлары нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерү;</p> <ul style="list-style-type: none"> - жирлектә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә белән балансланган транспорт инфраструктурасын үстерү; - транспорт белән идарә итү өчен шартлар; - хужалык эшчәнлегенең икътисадый нәтижәләренә карата юл хәрәкәтендә катнашучыларның тормыш иминлеген һәм сәламәтлеген тәмин итү өчен өстенлекле шартлар булдыру; - башка транспорт чараларына карата гомуми файдаланудагы транспорт чаралары хәрәкәтенең өстенлекле шартларын булдыру; - жирлектә жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү өчен шартлар; - гамәлдәге транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенең нәтижәлелеге.

<p>Максатчан күрсәткечләр</p>	<p>Ремонтланган юлларның озынлыгы (асфальт-бетон жәю), км; ЮТһ саны, берәмлек; ЮТһдә жәрәхәтләнүчеләр саны, кеше; Төзелгән автомобиль юллары озынлыгы, км.</p>
<p>Программаны тормышка ашыру вакыты</p>	<p>Программа 2022-2030 елларга исәпләнгән</p>
<p>Таләп ителә торган капитал кертмәнәр күләме</p>	<p>Программа чараларын финанс ягыннан тәмин итү муниципаль программалар кысаларында муниципаль районның жирле бюджеты чаралары һәм Татарстан Республикасы чаралары хисабына гамәлгә ашырыла.</p> <p>2022 ел</p> <p>Программаларны финанслау күләме: 1 200 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле әһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар.</p> <p>2023 ел</p> <p>Программаларны финанслау күләме: 800 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле әһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар.</p>
	<p>2024 ел</p> <p>Программаларны финанслау күләме: 500 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле әһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру,</p>

	<p>юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар.</p> <p>2025 ел</p> <p>Программаларны финанслау күлөмө: 500 000 сум</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тээмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар.</p> <p>2026-2030 еллар</p> <p>Программаларны финанслау күлөмө: 2 000 000 сум.</p> <p>эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тээмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау;</p> <p>- жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар.</p> <p>Муниципаль берәмлек бюджетыннан финанслау ел саен чираттагы финанс елына бюджет формалаштырганда төгәлләштерелә. Финанслау күрсәткечләре, эшлэнгән проект-смета документациясен һәм барлык дәрәжәләрдәге бюджетлардан акчаларны фактта бүлөп бирүне исәпкә алып, төгәлләштерелгә тиеш.</p>
<p>Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре</p>	<p>Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә 2030 елга түбәндәгеләр планлаштырыла:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Транспорт инфраструктурасын үстөрү; 2. Гомуми файдаланудагы транспорт үсеше; 3. Жирлек юллары челтәрен үстөрү; 4. Транспортның әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысын киметү; 5. Юл хэрэкэте иминлеген арттыру.

3. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫНЫҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Түбән Үрәс авыл жирлеге «Территорияләр чикләрен билгеләү һәм «Кукмара муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль

берәмлекләрнең статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелде.

Түбән Үрәс авыл җирлегенә Татарстан Республикасының Кукмара районы составына керә. Кукмара районының көньяк-көнбатышында Кукмара шәһәренән район үзәгеннән 22 км ераклыкта урнашкан. Авыл җирлегенә түбәндәге муниципаль берәмлекләр белән чиктәш:

- Кукмара районы Починок –Күчук һәм Оркуш авыл җирлекләре белән төньяк-көнбатышта.

- төньяк-көнчыгышта Кукмара районының Важашур авыл җирлегенә белән чиктәш.

- көньякта Татарстан Республикасы Мамадыш районы белән.

- Кукмара районының Түбән Өскебаш авыл җирлегенә белән көньяк-көнбатышта.

Түбән Үрәс авыл җирлегенә составына түбәндәге торак пунктлар керә: Түбән Үрәс, Үрәсбаш, Иске Уча, Танькино, Люгдон поселогы.

Түбән Үрәс авыл җирлегенә гомуми мәйданы 4728 га тәшкил итә.

Түбән Үрәс авыл җирлегендә халык саны 01.01.2020г. - 841 кеше. Административ үзәк - Түбән Үрәс авылы. Торак пунктның торак төзелеше шәхси торак йортлардан гыйбарәт.

Түбән Үрәс авыл җирлегенә икътисадый системасы үз эченә агросәнәгать комплексын, кече бизнесны (хезмәт күрсәтү өлкәсен) ала. Җирлектә сәнәгать предприятиеләре юк. Авыл җирлегенә житештерүнең нигезен авыл хужалыгы тәшкил итә.

Түбән рус авыл җирлегенә төп авыл хужалыгы белгечлегенә - бөртекле үсемлекчелек (бодай, арыш, арпа, кукуруз) һәм терлекчелек.

Муниципаль берәмлек территориясендә түбәндәге мәдәни-көнкүреш объектлары бар: Түбән Үрәс урта мәктәбе һәм балалар бакчасы, Үрәсбаш балалар бакчасы, Түбән Үрәс мәдәният йорты, Үрәсбаш һәм Иске уча авыл клублары һәм авыл китапханәләре, Түбән Үрәс һәм Үрәсбаш ФАПлары, почта бүлегенә. Авыл җирлегенә территориясендә 3 шәхси ярдәмче хужалык кибетенә һәм Кукмара районы кулланучылар җәмгыятенә 3 кибетенә эшли. Алар барысы да халыкка үз хезмәтләрен күрсәтәләр.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасы территорияләренә тышкы транспорт объектлары территорияләре (автобус тукталышлары), Тышкы элементлар территорияләре (гомуми файдаланудагы автомобиль юллары белән бүлгән бирелгән полоса) керә.

4. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНӘ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТКА СОРАУ, ХАЛЫКНЫҢ ЙӨРЕШЕ ҺӘМ ЙӨК ТАШУ КҮЛӘМЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРЫНЫҢ ҮЗГӘРҮЕ ФАРАЗЫ.

Транспорт – авыл җирлегенә инфраструктурасының икътисадның барлык тармаклары һәм халыкның йөк һәм пассажирлар йөртүгә булган ихтыяжларын канәгатьләндерә, житештерүчеләр һәм кулланучылар арасында төрле продукция төрләрен күчерә, халыкка һәркем файдаланырлык булган транспорт хезмәтен күрсәтә

торган иң мөһим өлеше. Транспортның тотрыклы һәм нәтижәле эшләве халыкның пассажирлар йөртүгә булган ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерү һәм жирлекнең барлык предприятиеләренең уңышлы эшләве өчен кирәкле шарт булып тора. Авыл жирлегендә төп һәм бердәнбер пассажир транспорты булып такси һәм шәхси автотранспорт тора.

Түбән Үрәс авыл жирлегенә составына 5 торак пункт керә.

Түбән Үрәс авыл жирлегенә торак пунктлары табигый һәм тарихи факторларга бәйле рәвештә төгәл чагылмаган турыпочмаклы структуралы урам-юл челтәре булган усадьба тибындагы төзелеш белән формалаштырылган.

Түбән Үрәс авыл жирлегендә төп транспорт артерияләре булып, төп (главные) урамнар һәм торак төзелешендәге төп (основные) урамнар тора. Мондый урамнар: Түбән Үрәс авылы – Г.Ахметова, Березовая; 1 Мая, 8 Марта, Школьная, Парковая; Үрәсбаш авылы – Пионерская, Октябрьская, Молодежная, Лесная ; Иске Уча авылы – Октябрьская, Первомайская, Школьная, Восточная, Набережная; Танькино авылы – Красная Звезда, Луговая; Люгдон поселогы – Лесная урамы. Әлеге урамнар торак территорияләр эчендә һәм интенсив хәрәкәт юнәлешләре буенча төп (главный) урамнар белән элементанә тәэмин итә.

1 нче таблица Түбән Үрәс авыл жирлегенә чикләрендә урам-юл челтәре буенча гомуми мәгълүматлар

№	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2021 елга мәгълүматлар
1	Урам челтәренә гомуми озынлыгы	км	13,45
2	Урам челтәренә гомуми мәйданы	мең кв.м.	53,8
3	Урам-юл челтәре тыгызлыгы	км/км.кв.м	0,25

Түбән Үрәс авыл жирлегенә урам-юл челтәрен анализлау нәтижәсендә транспортның эшен катлауландыручы түбәндәге сәбәпләр ачыкланды:

- урам һәм юлларның техник торышы канәгатьләнерлек булмау;
- машиналар йөрү өлешенә килгән житмәү (4-5);
- грунт юлларның шактый озын булуы;
- урамнарның билгеләнеше буенча дифференциацияләү булмау;
- жәяүлеләр хәрәкәтен тәртипкә китерү өчен кирәкле тротуарлар булмау.

2 нче таблица Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Үрәс авыл жирлегенә жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлеге

№ т/б	Автомобиль юлы яки урам исеме	Озынлыгы, км
		Барлыгы
	Барлыгы	20,45

	Түбән Үрәс авылы	3,7
1.	Г. Ахметова	2,0
2	8 Марта	0,3
3	1 Мая	0,3
4	Школьная	0,2
5	Березовая	0,7
6	Парковая	0,2
	Үрәсбаш авылы	3,45
1.	Пионерская	1,45
2	Октябрьская	1,2
3	Лесная	0,5
4	Молодежная	0,3
	Иске Уча авылы	4,10
1	Первомайская	0,5
2	Октябрьская	0,8
3	Школьная	0,7
4	Набережная	0,8
5	Восточная	1,3
	Танькино авылы	1,4
1	Красная Звезда	0,7
2	Луговая	0,7
	Люгдон поселогы	0,8
1	Лесная	0,8
	авылара юллар	7,0
1	Түбән Үрәс - Танькино	1,0
2	Иске Уча – Люгдон	4,0
3	Танькино- Үрәсбаш	2,0

Транспорт инфраструктурасы объектлары белән заманча тәэмин ителешне анализлау. Түбән Үрәс авыл жирлеге территориясендә 2021 елга җиңел һәм йөк автомобильләре саны 230 берәмлек тәшкил итә, шул исәптән җиңел автомобильләр – 198, йөк автомобильләре – 32 һәм алга таба үсеш тенденциясе бар.

5. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮНЕҢ ПРИНЦИПИАЛЬ ВАРИАНТЛАРЫ ҺӘМ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ БУЕНЧА БӘЛӘҮ

Шәхси торақ төзелеше өчен территорияләр арту сәбәпле, урам-юл челтәренә

йөклөнеш артачак.

Тышкы автомобиль юллары челтэрен үстерү буенча проект карарлары поселокларны тотрыклы эчке һәм тышкы транспорт элементләре белән тәмин итә торган жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына ремонт чараларын үткәрүдән гыйбарәт.

ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮНЕҢ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ

Түбән Үрәс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасы системасының максатчан индикаторлары һәм үсеш күрсәткечләре.

3 нче таблица

Индикаторлар төркеме	Күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	2022	2023	2024	2025	2026-2030
Халык өчен транспорт хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеге критерийлары	Автомобиль урамнары һәм юллар системасы	км	20,45	20,45	20,45	20,45	20,45
Урам-юл челтэрен үстерүгә ихтыяж күрсәткечләре	Урам-юл челтэренең гомуми озынлыгы	км	20,45	20,45	20,45	20,45	20,45
Урам-юл челтэре кулланучыларын колачлау дәрәжәсе күрсәткечләре	Транспорт белән тәмин ителеш	Берәмлек/1000 кеше	233	238	242	248	250
	Юл хәрәкәте иминлеге	%	100	100	100	100	100
Урам-юл челтэренең ышанычлылыгы күрсәткечләре	Челтэрләрне реконструкцияләү күләме (бер ел эчендә)*	км	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0

6. ЖИРЛЕКНЕҢ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ЧИРАТЫ.

Генплан нигезендә, жирлекнең кирәкле транспорт элементсен тәмин итә торган һәм билгеләнеше һәм параметрлары буенча классификацияләнгән, үсеш килүче транспорт агымнарын, шулай ук тышкы автомобиль юлларына чыгуны тәмин итә торган урам-юл челтэренең гамәлдәге структурасын саклап калып, автомобиль урамнары һәм юллары системасын булдыру күздә тотыла.

Торак пунктларда транспорт элементсенең куркынычсызлыгын, өзлексезлеген һәм уңайлылыгын тәмин итү өчен, Генераль план нигезендә урамнар һәм юллар төзү каралган.

Урам һәм юл категорияләрен СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНИП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе» 9 нчы таблицада китерелгән классификация нигезендә билгеләргә кирәк

- төп (главные) урамнар;
- торак төзелешендәге урамнар: төп (основные);
- торак төзелешендәге урамнар: икенче дәрәжәле;

№ т/б	Автомобиль юлы яки урам исеме	Озынлыгы, км				Автомобиль юлы классы	Автомобиль юлы категориясе ...
		Барлыгы	Шул исәптән:				
			а/б	Щеб, грав.	Грунт		
	Түбән Үрәс авылы	3,7	2,25	0,95	0,50		
1	Г. Ахметова урамы	2,0	2,0			гади типтагы юл	Төп урам, торак төзелешендәге урам
2	8 Марта урамы	0,3		0,3		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
3	1 Мая урамы	0,3			0,3	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
4	Школьная урамы	0,2			0,2	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
5	Березовая урамы	0,7	0,25	0,45		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
6	Парковая урамы	0,2		0,2		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
	Үрәсбаш авылы	3,45	0,98	2,17	0,3		
7	Пионерская урамы	1,45	0,98	0,47		гади типтагы юл	төп урам ,торак төзелешендәге урам
8	Октябрьская урамы	1,2		1,2		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
9	Лесная урамы	0,5		0,5		гади типтагы юл	Торак төзелешендәге урам
10	Молодежная урамы	0,3			0,3	гади типтагы юл	Торак төзелешендәге урам
	Иске Уча авылы	4,10	0,21	2,89	1,0		
11	Первомайская урамы	0,5		0,5		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
12	Октябрьская урамы	0,8	0,21	0,59		гади типтагы юл	төп урам ,торак төзелешендәге урам
13	Школьная урамы	0,7		0,7		Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
14	Набережная урамы	0,8		0,8		Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
15	Восточная урамы	1,3		0,3	1,0	Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
	Танькино авылы	1,4		0,7	0,7		
16	Красная Звезда урамы	0,7		0,7		Гади типтагы юл	төп урам ,торак төзелешендәге урам
17	Луговая урамы	0,7			0,7	Гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
	Люддон поселогы	0,8			0,8		
18	Лесная урамы	0,8			0,8	Гади типтагы юл	төп урам ,торак төзелешендәге урам

Урам-юл челтәренең тәкъдим ителгән структурасы транспорт проблемаларын мөмкин кадәр хәл итә: торак пунктларны кирәкле элемент белән тәэмин итә, төбәк автоюлларына уңайлы чыгу мөмкинлеген тәэмин итә, шулай ук, торак төзелешен әйләнәп үтәп, йөк һәм авыл хужалыгы транспорты хәрәкәте проблемасын хәл итә.

Транспорт инфраструктурасын үстөрү буенча чаралар транспорт инфраструктурасы объектларын үстөрүгө булган ихтыяжлар нигезендө түбэндөгеләрне үз эченә ала:

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм алардагы ясалма корылмаларны паспортлаштыру һәм кадастр исәбенә алу;
- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы хужасыз автомобиль юлларын һәм аларга ясалма корылмаларны муниципаль милеккә рәсмиләштерү;
- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм андагы ясалма корылмаларны агымдагы ремонтлау;
- күрсәткечләре, категорияләренә карап, юлларның эксплуатацион характеристикаларына карата стандартлар таләпләренә туры килә торган юл-урам челтәре участокларын саклау,
- Түбән Үрәс авыл жирлегенә генераль планы нигезендә юл-урам челтәрен төзү;
- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм андагы ясалма корылмаларны капитал ремонтлау;
- жирлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру проектын эшләү;
- жирлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру проектын кертү;
- жирлек торак пунктларының үзәк өлешендә каты өслекле жәяүлеләр тротуарлары ясау
- ;
- торак пунктлар арасында велосипед маршрутларын оештыру.

7. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҮСЕШЕ ЧАРАЛАРЫН ФИНАНСЛАУ КҮЛӘМНӨРЕН ҺӘМ ЧЫГАНАКЛАРЫН БӘЯЛӘУ

2022-2030 елларга Түбән Үрәс авыл жирлегенә урам-юл челтәре объектларын модернизацияләү буенча беренчел чараларга кирәкле акчаларның гомуми күләме 6 040 мең сум тәшкил итә.

урам-юл челтәрен үстөрү буенча гамәлгә ашырыла торган һәм гамәлгә ашыру поанлаштырыла торган проектларны исәпкә алып, Транспорт инфраструктурасы б, шулай ук аларның финанс кертемнәренә булган өстенлекле ихтыяжлары 2022 -2030 елларга бүленгән. Алынган нәтижәләр (2022 ел бәяләре белән)

5 нче таблица

Түбән Үрәс авыл жирлегенә Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстөрү программасын тормышка ашыру чорына инвестицияләр күләмен бүлү, мең сум.

№т/б	Хезмәт төрләре	Программаны тормышка ашыруга инвестицияләр					Барлығы
		2022	2023	2024	2024	2026-2030	
1	Юлларны ремонтлау	1200	800	500	500	2000	5000
2	Юлларны карап тоту	100	100	100	100	4000	800

3	Яктырту	30	30	30	30	120	240
---	---------	----	----	----	----	-----	-----

Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын тормышка ашыруга акчаларны хак куеп бүлү (оценочное распределение денежных средств) (2022 ел баяларе белән)

6 нчы таблица

Түбән Үрәс авыл жирлеге программасын тормышка ашыруга акча жәлеп итү чыганақлары, мең сум

№т/б	Атамасы	Барлык дәрәжәдәге бюджетлар һәм шәхси инвесторлар	Шул исәптән, федераль бюджет	Шул исәптән, ТР бюджеты	Шул исәптән, жирле бюджет	Шул исәптән, бюджеттан тыш чыганақлар
1	Юлларны ремонтлау	5000	0	3750	1250	0
2	Юлларны карап тоту	800	0	700	100	0
3	Яктырту	240	0	240	0	0

8. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҮСЕШЕ ЧАРАЛАРЫНЫҢ НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘҮ

Программа чараларын тормышка ашыру нәтижәлелеген комплекслы бәяләү аны гамәлгә ашыру вакыты дәвамында һәм аны тормышка ашыру тәмамланганнан соң ел саен гамәлгә ашырыла һәм үз эченә муниципаль программа чараларының үтәләше дәрәжәсен бәяләүне һәм муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләүне ала.

- жирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү;
- тормыш эшчәнлегенә башка өлкәләре белән балансланган һәм координацияләнгән;
- социаль-икътисадый үсеш өчен шартлар формалаштыру;
- юл хәрәкәте иминлеген арттыру;
- халыкка, икътисадый эшчәнлек алып баручы юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтижәлеге сыйфаты;
- жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә транспорт инфраструктурасының тискәре йогынтысын киметү.

**9. ТҮБӘН ҮРЭС АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ
ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ПРОЕКТЛАУ, ТӨЗҮ,
РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ӨЛКЭСЕНДӘ ИНСТИТУЦИОН ҮЗГӘРТҮЛӘР,
ЭШЧӘНЛЕКНЕ ХОКУКЫЙ ҺӘМ МӘГЪЛҮМАТИ ТЭЭМИН ИТҮНЕ
КАМИЛЛӘШТЕРҮ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР**

Кукмара муниципаль районы Башкарма комитеты, Түбән Үрәс авыл жирлеге башкарма комитеты Программа чараларын тормышка ашыру барышын гомуми контрольдә тотта, шулай ук Программаны тормышка ашыру барышында оештыру, методик һәм контроль функцияләр башкара:

- чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганаclarын аныклап, Программаны гамәлгә ашыру буенча ел саен үткәрелә торган чаралар планын эшләү;
- программа чараларын тормышка ашыруны вакыты, эчтәлеге, финанс чыгымнары һәм ресурслар буенча контрольдә тоту;
- программа чаралары комплексын гамәлгә ашыру буенча эшне методик, мәгълүмати һәм оештыру ягыннан тәмин итү.

Программаны тормышка ашыру кысаларында институциональ үзгәрешләр күздә тотылмый. Идарә структурасын, шулай ук транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне тормышка ашырганда үзара бәйләнешләрнең характерын үзгәрешсез калдыру күздә тотыла.

Түбән Үрәс авыл жирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерүнең Программаның максатчан күрсәткечләренә ирешүгә юнәлдерелгән норматив-хокукий һәм мәгълүмати тәмин ителешен камилләштерү барышында Россия Федерациясенә региональ һәм федераль законнарына даими мониторинг нигезендә шәһәр төзелеше проектлары нормативларына вакытында үзгәрешләр кертүне тәмин итәргә кирәк.

Әлеге Программа транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне һәм рекомендацияләрне регламентлый торган законнар, карарлар, күрсәтмәләр, методик рекомендацияләр һәм башка норматив-хокукий актлар үз көченә кәргәндә корректировкакланырга яисә янадан каралырга тиеш.

Максатчан индикаторларны һәм күрсәткечләренә, куелган максатларга ирешү динамикасына һәм темпларына, тышкы мохиттә үзгәрешләргә, социаль-икътисадый шартларга һәм башка факторларга бәйле рәвештә корректировкакалау мөмкинлеге карала.

Программаны мәгълүмат белән тәмин итү массакүләм мәгълүмат чаралары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар өчен дә, аерым гражданныр өчен дә программаны тормышка ашыру барышы һәм аның аерым чаралары турында мәгълүматның транспарантлыгы принцибын үтәп гамәлгә ашырыл.

Әлеге Программа «Жирлекләренә, шәһәр округларының Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң 2015 елның 25 декабрәндәге 1440 номерлы карары нигезендә эшләнгән.

Жирлеклэрнең һәм шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшләү һәм раслау мониторингын гамәлгә ашыру тәртибе Россия Транспорт министрлығының 2016 елның 26 маендагы 131 номерлы боерыгы белән билгеләнгән.